

I

INTRODUCERE

Îi asigurăm pe cetățenii României de sentimentele noastre tradiționale de prietenie și bună vecinătate și confirmăm eforturile noastre reale pentru o strânsă cooperare în interesul socialismului și al păcii.¹

Mihail Gorbaciov, decembrie 1989

Aceste fapte fac lumină asupra declarațiilor ciudate, deplasate și absolut monstruoase făcute de unii... referitoare la faptul că între România, Rusia și Ucraina „relațiile de bună vecinătate” ar fi dominat mereu și peste toate timpurile. Dacă dăm o interpretare atât de largă expresiei „relații de bună vecinătate”, atunci diferența dintre război și pace ar dispărea cu totul...²

Leon Troțki, august 1921

[Românii sunt] un popor fără istorie... destinați să piară în furtuna revoluției mondiale. ...[Ei sunt] suporterii fanatici ai contrarevoluției și [vor] rămâne astfel până la extirparea sau pierderea caracterului lor național, la fel cum propria lor existență, în general, reprezintă prin ea însăși un protest contra unei mărețe revoluții istorice. [...] Disparația [lor] de pe fața pământului va fi un pas înainte.³

Friedrich Engels, ianuarie 1848

¹ „Scurt raport al lui Gorbaciov asupra evenimentelor din România”, Televiziunea Moscova, 22 decembrie 1989, radioul pentru emisiuni în străinătate (FBIS)-SOV-89-246, 26 decembrie 1989, p. 32.

² Discurs în Sovietul Moscovei, 30 august 1921, din *The Military Writings Of Leon Trotsky*, vol. 4, 1921–1923 *Banditry and Famine*, accesibil pe www.marxist.org. (În continuare: *Trotsky*)

³ Friedrich Engels, „Lupta maghiarilor”, *Neue Rheinische Zeitung*, nr. 194, 13 ianuarie 1849, în Karl Marx și Friedrich Engels, *Opere complete*, vol. 8, Moscova, Editura Progres, 1977, p. 229.

CUPRINS

MULȚUMIRI / 13

PREFAȚA AUTORULUI / 14

CUVÂNT-ÎNAINTE / 17

ABREVIERI ȘI ACRONIME / 21

I. INTRODUCERE / 31

Capitolul 1: Forțarea definiției de „prieten” / 32

Falsa independență și lipsa de semnificație strategică / 36

Strategia de disuadare și blocare / 41

„Relația specială” secretă și arhivele dispărute / 46

Negocierea revoluției, asigurarea continuității / 49

Probleme care au precedat și au succedat comunismul / 52

II. AMBIȚII IMPERIALE, CONFLICTE COMUNISTE / 59

Capitolul 2: Mostre de „alianțe” ruso-române / 61

Independența ca *fait-accompli*: războiul din 1877–1878 / 61

Linia fină dintre aliați și inamicii imperiali, 1916–1917 / 66

Războiul lui Lenin împotriva României și prima
campanie basarabeană, 1917–1918 / 68

Cooperarea ungaro-sovietică în prima campanie
transilvăneană, 1918–1919 / 76

Încercuirea ruso-maghiaro-bulgară, 1919 / 80

Capitolul 3: Amenințarea românească și Cominternul în perioada interbelică / 87

Amenințarea în strategia sovietică / 87

Unitățile teroriste de partizani și dezinformarea din
cea de-a doua campanie basarabeană / 91

„Societățile basarabenilor” de pe frontul sovietic / 95

Strategia maghiară împotriva amenințării: Revizionismul
deschis și clandestin / 98

Moșteniri imperiale în Comintern și organele de securitate sovietice / 103

Coalițiile „naționale” din Comintern / 113

III. STALIN SE FOLOSEȘTE DE PROBLEMA TRANSILVĂNEANĂ / 119

Capitolul 4: A doua campanie transilvăneană, 1938–1940 / 121

Coaliția „roșie-albă” în a doua campanie transilvăneană / 121

Politicile paralele de deznăționalizare: reprimarea
identității românești în Basarabia / 127

Purificare etnică mascată în nordul Transilvaniei, 1940–1944 / 132

Anchetele italo-germane asupra atrocităților antiromânești,
1940 și 1943 / 136

Capitolul 5: A treia campanie transilvăneană, 1944–1946 / 141

Coaliția „roșie-albă” în cea de-a treia campanie transilvăneană / 141

Controlul sovietic și realocarea Transilvaniei / 146

Asalturi deschise, manevre clandestine / 150

Internaționalizarea problemei Transilvaniei / 154

„Criza de identitate” maghiaro-transilvăneană / 158

Menținerea Transilvaniei în joc: scopurile tactice ale sovieticilor / 161

Capitolul 6: Implementarea subordonării, stabilirea părgurilor, 1946–1955 / 167

Ofensiva clandestină maghiară / 167

Lupta pentru putere din interiorul partidului și campania anti-Tito / 170

Rebeliunea Gheorghiu-Dej–Bodnăraș / 175

Polița de asigurare a lui Stalin: Regiunea Autonomă Maghiară / 179

Disputele cu Rákosi și Nagy asupra Transilvaniei / 185

IV. IEȘIREA DE SUB TUTELA MOSCOVEI ÎN PERIOADA

HRUȘCIOV / 189

Capitolul 7: Contracararea mecanismului de control sovietic, 1953–1959 / 191

Forțele armate române / 191

Serviciile de informații și securitate / 195

Începerea retragerii trupelor sovietice / 198

Pericolele și oportunitățile din 1956 / 202

Alungarea trupelor și a consultantilor sovietici / 205

Stabilirea modelului interacțiunii ostile sovieto-române / 207

Capitolul 8: Neutralizarea rețelelor sovietice de informații, 1956–1963 / 210

Demontarea rețelelor de spionaj, blocarea penetrărilor
instituționalizate / 210

Războiul istoricilor / 214

Eliminarea consultantilor pe probleme de informații / 216

Percepțiile serviciilor de informații americane în perioada
Eisenhower și Kennedy / 219

Calul troian I: Eforturile sovietice pentru discreditarea României / 223

Capitolul 9: Presiunea sovietică și răspunsul românesc, 1962–1964 / 235

Măsurile sovietice de contraatac / 235

Ridicarea problemei dreptului de proprietate asupra
Transilvaniei / 241

Criza rachetelor din Cuba și mesajul trimis de
Gheorghiu-Dej lui Kennedy / 245

Primăvara de la București, aprilie 1964 / 247

Excitarea tensiunilor etnice și emiterea pretențiilor teritoriale / 251

**V. DE LA PRIMĂVARA DE LA BUCUREȘTI, LA PRIMĂVARA
DE LA PRAGA / 257**

Capitolul 10: Natura amenințării românești din anii 1960 / 259

Amenințarea la adresa independenței României / 259

Medierea din Vietnam pentru președintele Johnson / 264

Scoaterea Chinei din izolare / 269

Apropierea chino-americană din perioada administrației Johnson / 273

Eforturile sovietice de sabotare a medierii românești / 278

**Capitolul 11: Subminarea dominației sovietice în cadrul Blocului
Comunist, 1965–1967 / 283**

Utilizarea în scop politic a Transilvaniei și Basarabiei,
în perioada Brejnev / 285

Lupta pentru suzeranitate asupra etnicilor maghiari din Transilvania /	290
Propunerea reformei radicale a Pactului de la Varșovia și căutarea unor aliați /	292
Sprijin pentru unificarea Germaniei /	296
Medierea procesului de pace din Orientul Mijlociu /	298
Capitolul 12: Originea „măsurilor active“ antiromânești coordonate /	302
Excluderea României din aparatul de „măsuri active“ /	302
Retragerea din operațiunile împotriva Vaticanului și emigrației /	305
Excluderea din rețeaua de terorism și de trafic de droguri /	310
Capacitățile de dezinformare ale Ungariei /	313
Puterea distructivă a dezinformărilor /	
Moldova și cea de-a treia campanie basarabeană 1965–1968 /	321
China și România, ținte în INTERKIT, 1962–1969 /	324
Calul troian II: Golfin și „mitul“ independenței /	327
Capitolul 13: Manipularea relațiilor din cadrul Pactului de la Varșovia, februarie–august 1968 /	333
Construirea coalițiilor intra-Bloc și loialității Moscovei I /	334
Ostracizarea României – ținta Radio Europa Liberă /	336
Crearea legendei de mediator a lui Kádár /	342
Trădarea lui Kádár și sprijinul lui Ceaușescu /	346
Paradoxul iugoslav /	354
Persistența dezinformării: remodelarea eroilor și a ticăloșilor /	355

VI. 1968: „TURIȘTI“, PRIETENI ȘI DEZAMĂGIRI / 361

Capitolul 14: Pregătirile Pactului de la Varșovia pentru invazie, iulie–august 1968 / 363

Chilipirul polonez și intervenția ostilă a Pactului de la Varșovia /	365
Pregătirile de apărare /	368
Invadarea Cehoslovaciei /	372
Hotărârea României de a lupta /	375
Pregătirea pentru invazia secretă /	377
Provocarea militară /	381

Capitolul 15: Aliați au vrut, aliați au găsit, 21–30 august / 385

Denunțarea invaziei /	385
China se alătură /	387
Paradoxul relațiilor româno-iugoslave /	389
Întâlnirea Ceaușescu–Bodnăraș–Tito /	395
Competiția pentru titlul de erou /	398
Intervenția președinției americane /	401
Intențiile Pactului de la Varșovia vizavi de hotărârea României /	405

Capitolul 16: Înșelătoria sovietică și evaluările occidentale / 411

Crearea căilor de acces: coridoare și aplicații militare comune /	411
Manipularea percepțiilor occidentale asupra rezistenței României /	412
Lansarea stereotipurilor /	418
Intervenția britanicilor și a NATO /	422
Evaluări contradictorii: viziunea britanică și cea americană asupra amenințării la adresa României /	424
Evaluări britanice și americane contradictorii – noiembrie 1968 /	429

Capitolul 17: Legitimizarea intervenției, descurajarea acordării sprijinului / 433

România este confundată cu Cehoslovacia /	433
Manevre militare ca acoperire pentru intervenția armată /	435

- Exercițiul-fantomă și avertismentul Londrei, 19-22 noiembrie / 437
- „Reconcilierea” ca acoperire pentru aplicații militare / 442
- Invazie? Ce invazie? / 445

VII. DUPĂ INVAZIE – TIRUL PE ROMÂNIA / 451

Capitolul 18: Lansarea teoriei „reconcilierii” româno-sovietice, 1968-1970 / 453

- Strategia de „disuadare și blocare” / 453
- „Retragerea”-fantomă: aprecieri occidentale și ale Stasi asupra tenacității României / 454

Respingerea statutului Pactului de la Varșovia / 462

Moscova nu reușește să intimideze / 466

Propovăduim cooperarea și plănuim invazia / 468

Capitolul 19: Lupta pentru istorie, teritoriu și etnicitate 1968-1971 / 472

Ațâțarea neliniștilor etnice, reînvierea pretențiilor teritoriale / 472

Amenințarea teritoriului sub pretextul datoriei / 477

Atacarea României pentru abandonarea abordării ideologice a istoriei / 479

Punerea la îndoială a dreptului Bucureștiului asupra Moldovei românești / 482

Utilizarea istoriografiei pentru influențarea relațiilor externe / 485

Capitolul 20: Discreditarea rolului de mediator, sabotarea parteneriatelor / 488

Compromiterea eforturilor de mediere din perioada administrației Nixon / 488

Destinderea și relațiile sovieto-americane „amenințate” de România / 489

Exploatarea prejudecăților CIA, blocarea legăturilor economice / 495

Subminarea cooperării germano-române / 499

Canibalizarea legăturilor franco-române / 502

Afacerea d'Abzac: tentative de asasinat pe teritoriul României / 507

Capitolul 21: Remobilizarea agenților lui Stalin, 1968-1971 / 511

Lupte dure pentru a forța schimbarea conducerii / 511

Recrutarea rivalilor lui Ceaușescu / 513

Ținte prioritare: personalul diplomatic și din serviciile de spionaj / 515

Conducerea DSS: călcâiul lui Ahile românesc / 518

Reactivarea agenților GRU: Afacerea Șerb / 521

DIE și conspirația Doicaru-Stănescu / 523

VIII. ANGAJAREA ÎN RĂZBOIUL CLANDESTIN / 529

Capitolul 22: Trecerea Rubiconului, 1971-1972 / 531

Egalitate, naționalism și provocarea puterii sovietice / 531

Construirea coaliției intra-Bloc și loialității Moscovei II / 534

Vizita în China și repercusiunile ei: iunie 1971 / 537

Întâlnirea din 1971 din Crimeea: „Ceaușescu a mers prea departe” / 541

Modelul INTERKIT și prioritățile KGB-ului în România / 544

Oficializarea strategiei de disuadare și blocare / 549

Crearea rețelei cultural-ideologice / 553

Lansarea campaniei / 556

Capitolul 23: Ungaria și campania de măsuri active / 559

Budapesta trece în avangardă / 559

Operațiuni de sporire a prestigiului pentru guvernul Kádár / 562

Continuitatea strategiei antiromânești a Ungariei / 567

Afacerea valahă /	576
Rotirea cadrelor: consecințe intenționate și neintenționate /	578
Capitolul 24: Penetrări ostile și dezinformare, 1971–1974 /	582
Cei cinci (nu prea) magnifici ai României /	582
Deturnarea politicii externe și de securitate românești /	588
Asalturile interne asupra resurselor, asalturile externe asupra percepțiilor occidentale /	591
Blocarea accesului României la Comunitatea Economică Europeană /	594
Lansarea ideii reapropierii și a lipsei de semnificație /	595
De la inconsecvență la acțiuni acoperite /	599
Confruntarea Pactul de la Varșovia – România de la începutul anilor '70 /	602

IX. DUȘMANUL DIN „CASA COMUNĂ” / 609

Capitolul 25: Conflictul pentru Orientul Mijlociu, 1970–1978 /	611
Rolul României în pierderea Egiptului de către Moscova /	612
Competiția româno-sovietică și procesul de pace din Orientul Mijlociu /	617
Calul troian III: Discreditarea lui Sadat și a lui Ceaușescu /	624
Medierea breșei egipteano-israeliene /	627
Reacția Pactului de la Varșovia: „simple nimicuri” și „amenințări majore” /	630
Belgrad versus București, în Orientul Mijlociu /	638
Capitolul 26: România și Procesul de la Helsinki, 1970–1978 /	645
Loialiștii sovietici și Coșul III /	646
Colaborarea cu Nixon, Ford și Carter în procesul CSCE /	650
Campania Bucureștiului pentru măsuri obligatorii de sporire a încrederii /	652
Contramăsurile antiromânești /	656
Răstălmăcirea performanțelor României la CSCE /	661
Capitolul 27: Cooperarea militară antisovietică, 1973–1978 /	669
Relațiile militare chino-române /	669
Relațiile militare cu statele mici /	674
Prieteni sau dușmani? Interpretarea crizei din 1974–1975 /	676
Amenințare sovietică sau dezinformare românească? /	681
Capitolul 28: Parteneriatul strategic SUA–România, 1974–1978 /	691
Sprijinul politic și militar pentru Angola /	691
Acordul militar România–SUA /	693
Sprijinul popular pentru relația româno-americană /	698
Cooperarea SUA–România în materie de informații /	699
Asistența economică occidentală și oferta președintelui Carter /	702
România și „Legenda neagră” /	707

BIBLIOGRAFIE / 717

CĂRȚI ȘI ARTICOLE / 719

INDICE / 773

CAPITOLUL I

FORȚAREA DEFINIȚIEI DE „PRIETEN“

În toiu revoluției române din 1989, autoritățile sovietice își anunțau dorința și intenția de a acorda o „asistență“ masivă statului „vecin prieten“ și aliatului din Tratatul de la Varșovia. Moscova anunța că Crucea Roșie sovietică trimisese la frontieră „aproximativ 60 de echipe mobile“ de chirurși și personal medical, multe dintre acestea trecând deja granița în teritoriul românesc și coordonându-și eforturile cu cele ale altor membri ai Pactului.¹ De asemenea, liderii comuniști de la Budapesta anunțau că „un grup de lucru din cadrul Pactului de la Varșovia care este în contact permanent“ urma să se întâlnească la Moscova pentru a discuta situația din România.²

Aceste declarații de prietenie și preocupare binevoitoare se situau în totală contradicție cu unul dintre cele mai bine păzite secrete ale operațiunilor de spionaj din Europa de Est, ale Tratatului de la Varșovia și erau contrare uneia dintre cele mai surprinzătoare descoperiri din arhivele Blocului Sovietic din timpul Războiului Rece. În perioada revoluției, România a fost ținta operațiunilor de dezinformare timp de mai bine de două decenii.³ Conform dovezilor aflate acum la dispoziție, Kremlinul a început să trateze România ca pe un teritoriu ostil încă de la sfârșitul anilor 1950, sentiment care a fost reflectat parțial de decizia Moscovei de a tăia toate mijloacele de comunicare dintre români și frații lor etnici din RSS Moldova.

¹ Știrile TASS în limba engleză din 23-25 decembrie, Radio Moscova Internațional și Radio Moscova în limba rusă. Moscova a pretins, de asemenea, că ar fi instalat în Moldova un spital cu 6 000 de paturi pentru răniții din România.

² Ibidem, p.13, „Posibilă întrunire a miniștrilor de externe ai Pactului“, Agenția France Press, în limba engleză, 23 decembrie 1989.

³ Georg Herbstritt, „Eine feindliches Bruderland: Rumänien im Blick der DDR-Staatssicherheit“ [Un stat prieten inamic: România în viziunea Stasi], *Halbjahresschrift für südosteuropäische Geschichte, Literatur und Politik* [Revista bianuală de istorie, literatură și politică sud-est europeană], Berlin, nr. 1 (mai 2004)

Din 1962, Kremlinul a început să trateze România ca pe un stat ostil, atunci când Hrușciiov a ordonat statelor membre „aflate în strânsă cooperare” – URSS, RDG, Ungaria, Cehoslovacia, Bulgaria și Polonia – să restricționeze cooperarea în materie de spionaj cu aceasta.¹ În 1963, această animozitate a motivat câteva tentative de asasinat împotriva conducătorului român Gheorghe Gheorghiu-Dej.² Ministerul Securității de Stat al Germaniei de Est (STASI) avea motive independente pentru ostilitatea față de București, deoarece acesta refuzase să recunoască divizarea permanentă a Germaniei și încheiasse un acord, negociat în secret, cu Germania de Vest, la sfârșitul anului 1963.³

Între 1962–1964, Departamentul Securității Statului din România (DSS sau Securitatea) a fost exclus din programul de transformări, asistate de sovietici, ale serviciilor de informații, prin care au fost introduse departamentele de dezinformare în RDG, Ungaria și Cehoslovacia (precum și în Bulgaria și în Polonia, la scurt timp după aceea) și le-a modificat rolul din servicii satelit, în principal pasive, în operațiuni active.⁴ În 1965, DSS a fost din nou trecut cu vederea atunci când Centrala KGB a introdus „relațiile operaționale regulate și directe” dintre departamentele de dezinformare, excluzând-o din operațiunile Blocului de „măsurile active” (propagandă, dezinformare și provocare), ca și din traficul de droguri coordonat de sovietici și din activitățile de sprijinire a terorismului internațional.⁵ La mijlocul

¹ Jan Sejna, *We Will Bury You*, Londra, Sedgwick and Jackson, 1982, pp. 66-67 și 76; Ladislav Bittman, *The Deception Game: Czechoslovak Intelligence in Soviet Political Warfare*, Siracusa, Syracuse University Research Corporation, 1972, p. 146.

² *Intelligence Report on Attempt on Life of Georgiu Dej and Soviet-Romanian Relations*, 1965, Arhivele Naționale Britanice, FO 371/182729, Ministerul de Externe, Departamentul politic: Corespondența generală din 1906–1966, Nordul României (NR). Neavând agenturi în România între 1958–1962, unii analiști CIA au crezut că atentatul din 1963 a provocat cursul independent al Bucureștiului. Vezi: *Instability and Change in Soviet-Dominated Eastern Europe: An Intelligence Assessment* (EUR 82-10124), 1 decembrie 1982 (declasificat la 29 ianuarie 2001), pp. 8 și 19, CIA. Aproape toate documentele CIA, citate sunt disponibile pe: www.foia.cia.gov.

³ Georg Herbrist și Stejărel Olaru, *Stasi și Securitatea*, București, Humanitas, 2005, pp. 80–81. Rapoartele provin de la direcția STASI de informații externe, Hauptverwaltung Aufklärung (Administrația principală pentru culegere de informații) sau HVA.

⁴ Sejna (1982), p. 66; Bittman (1972), pp. 17, 89-90 și 144.

⁵ Bittman (1972), pp. 144 și 157-158, Xiaoyuan Liu și Vojtěch Mastný, ed., *China and Eastern Europe, 1960–1980s, Proceedings of the International Symposium: Reviewing the History of Chinese-East European Relations from the 1960s to the 1980s*, Beijing, 24-26 martie 2004, pp. 108-109, *Parallel History Project on Cooperative Security* (fost: *Parallel History Project on NATO and the Warsaw Pact*: PHP), www.isn.ethz.ch/php, cu permisiunea Centrului pentru Studii de Securitate ETH Zürich și Arhiva Națională de Securitate de la George Washington University din imputernicirea rețelei PHP (în continuare: PHP).

anului 1965, România a fost „brusc“ eliminată cu totul din strategia de război a Pactului de la Varșovia.¹

Arhivele KGB confirmă că, în 1967, Moscova desfășura „măsuri active“ pentru izolarea României pe plan internațional și pentru divizarea conducerii interne.² Condamnarea clară a intervenției din Cehoslovacia, condusă de sovietici, și încercările permanente de a ajuta Praga au pus capăt până și aparenței de politețe dintre serviciile de informații ale aliaților oficiali. Leonid Brejnev, János Kádár, Edward Gierek, Todor Jivkov și Gustáv Husák au acuzat în mod repetat „trădarea“ conducerii din România pe care nu l-au mai numit stat „frățesc“. ³ În perioada care a urmat invaziei Cehoslovaciei, la ordinul Moscovei, serviciile din statele satelit au stabilit „rezidențe cu acoperire legală“ pe teritoriul românesc, acesta fiind singurul stat membru al Tratatului de la Varșovia care se bucura de o asemenea „atenție ostilă“. ⁴

Acțiunile României pe plan internațional și din cadrul alianței sovietice deveniseră atât de inacceptabile, încât celelalte servicii din Pactul de la Varșovia o încadraseră nu numai la categoria statelor socialiste „deviaționiste“, precum Iugoslavia, Albania și China, cât și alături de adversarii din NATO.⁵

¹ Anterior anului 1965 „Armata a 5-a maghiară trebuia să colaboreze strâns cu Armata a 3-a română în toate manevrele militare și planurile operaționale“, Imre Okváth, „Hungary in the Warsaw Pact: The Initial Phase of Integration, 1957–1971“, Vojtěch Mastný, în Christian Nuenlist și Anna Locher, editori, *European Cities Targeted for Nuclear Destruction: Hungarian Documents on the Soviet Bloc War Plans, 1956–1971*, 2001 (în continuare Okváth (2001)), PHP.

² Christopher Andrew și Vasili Mitrokhin, *The World Was Going Our Way: The KGB and the Battle for the Third World*, New York, Basic Books, 2005, p. 290.

³ Înregistrarea întâlnirii dintre Leonid Brejnev și conducătorii partidelor comuniste din Europa de Est din Crimeea, 2 august 1971 (în continuare: Crimeea 1971), pp. 21–24, în Christian Nuenlist și Anna Locher, editori, „*China and Eastern Europe from the 1960s to the 1980s*“, PHP.

⁴ Herbstritt (2004), pp. 1–2; William Totok, „România, o zonă operativă a Stasi. Interviu cu cercetătorul german Georg Herbstritt“, nr. 227 (29 iunie–5 iulie 2004), *Observer Cultural*. „Partenerii apropiați“ au operat sub acoperire în Ungaria în 1956 și în Cehoslovacia în 1968, și vor proceda la fel și în Polonia în 1980–1981. Totuși, au operat în colaborare oficială cu serviciile locale și și-au închis rezidențele după aceea.

⁵ *Komitet Dzhurna Sigornosti (KDS) Planul de măsuri operative al atașatilor militari pentru Iugoslavia, România și Cehoslovacia*, 06/12/1969, Arhivele Ministerului de Interne (AMI), Sofia, fond 2, înregistrarea 3, dosar 356; și *Fără titlu*, 10/07/1982, AMI, Sofia, fond 1, înregistrarea 12, dosar 434, în Cold War International History Project (CWIHP), www.CWIHP.org, cu permisiunea Woodrow Wilson International Center for Scholars (în continuare: CWIHP).

Centrala KGB și serviciile est-europene subordonate culegeau informații referitoare la sprijinul internațional pentru România (în special, din partea SUA, Germaniei de Vest și a Chinei), la nemulțumirile interne ale muncitorilor și ale minorităților, precum și la opoziția din cadrul partidului comunist, începând să recruteze agresiv elitele românești influente pentru a înlătura conducerea „naționalistă”.¹ Această ofensivă clandestină nu s-a limitat doar la planul serviciilor de spionaj. În 1971, Brejnev și alți conducători ai Pactului au considerat că este necesar „să fie identificate acum acele persoane din România pe care ne vom putea baza în viitor” și recrutate prin intermediul „ambasadelor de acolo și prin alte contacte”, pentru „a exercita influență asupra evenimentelor din țară”.² Pentru a evita atragerea atenției opiniei publice asupra disidenței românești, „partenerii apropiați vor continua să se informeze reciproc asupra pozițiilor României în problemele de importanță majoră” și vor decide în secret cum este mai bine „să rezolve situațiile”. Liderul sovietic anunța că secretarii Secțiilor internaționale ale Comitetelor Centrale respective se vor întâlni cu partenerii din Secțiile ideologice „pentru a coordona activitatea comună”, așa cum făcuseră deja „spre exemplu, în legătură cu România și China”.³

Brejnev se referea direct la operațiunea INTERKIT – lansată oficial în 1967 sub numele „deliberările interne din China”. INTERKIT coordona resursele de propagandă, ideologice, mass-media și științifice ale tuturor „partenerilor apropiați”, plus Mongolia (și mai târziu Cuba) prin Secțiile Internaționale ale CC, pentru a submina și discredita regimul maoist și a menține izolarea Beijingului.⁴ România reprezenta deja o țintă în cadrul INTERKIT deoarece, după cum formulase liderul bulgar Jivkov, „chinezii se bazează pe România și românii sprijineau politica Chinei”.⁵ „Partenerii apropiați” au decis acum să lanseze o operațiune similară având drept țintă exclusiv România.

Scala copleșitoare a unui asemenea efort a avut implicații devastatoare într-o țară care nu avea, sub nici o formă, o influență strategică asemănătoare Chinei. Spre exemplu, în cadrul INTERKIT, partenerii își coordonau „orice referire făcută” la conducerea țintă, activitățile de spionaj

¹ Christopher Andrew și Vasili Mitrokhin, *The Sword and the Shield: The Mitrokhin Archive and The Secret History of the KGB*, New York, Basic Books, 1999, pp. 269, 270.

² Crimeea 1971, pp. 21-24, PHP.

³ Ibidem, pp. 40-43.

⁴ Prima întrunire INTERKIT, Moscova, Uniunea Sovietică, 14 decembrie 1967, p. 1, PHP.

⁵ Crimeea 1971, pp. 21 și 23-24, PHP.